

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. Uredništvo in upravnništvo je v hiši št. 117. — Izdajatelj: Ivan Podlesnik. Odgovorni urednik: Val. Sitar. — Rokopisi naj se pošljejo, če mogoče, že med tednom.

Izhaja vsako soboto

== dopoldne ==

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnništvo naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Mohamed v Zmincu.

Ljudstvo na Gorenjskem je krščansko. Vsi poizkusi liberalnih listov in liberalnih agitatorjev, ki si prizadevajo na vso moč, da bi liberalno kugo zanesli med verno gorenjsko ljudstvo, so precej brezuspešni. Pač se dobi tuintam kak kmečki magnat, kateremu se zdi bolj „nobel“, če drži s škricem, ne pa s kmetom. Toda taki izrastki napuha so bolj redki. Nekoliko liberalcev je pač vzbudilo krepkeje delovanje S. L. S. v prid ljudstvu. Proti hranilnicam in posojilnicam so začeli pihati mošnjičarji, ki so doslej s posojili odirali ljudi. In proti pridigam o treznosti in zmernosti so se vzdignili gostilničarji in „šnopsarske tolažbe“, ki hočejo napraviti svojo „samostojno“ stranko. Sicer tudi liberalna glasila včasih povdarjajo, da je šnops nesreča za naše ljudstvo ali kadar se gre za stranko, izgube pristni liberalci v hipu vsa moralna načela. Če ni drugače, postanejo isti celo zagovorniki šnopsa in razglašajo za sovražnike ljudstva tiste, ki zatirajo to pijačo, kakor so pri zadnjih občinskih volitvah v Mošnjah storili dopisniki „Slov. Naroda“. Ne rečemo, da so vsi kmečki nasprotniki naklad na pijače že liberalci, saj se dá z ene strani govoriti tudi proti nakladi, ali istina je, da protinakladarje liberalci brž stlačijo v svoj meh in štejejo med svoje pristaše kakor hitro so v nesoglasju z drugo stranko, še bolj gotovo pa je, da prejalislej pravi liberalci postanejo tisti, ki iščejo zavetja in zaslonbe v liberalnih listih.

Po tem nekoliko daljšem, a potrebnem uvodu prihajamo do gospoda Luke Dagarina, župana v

Zmincu pri Škofji Loki. Ta mož je bil doslej klerikalec po krvi in srcu. Njegov brat je pravi klerik in uči katoliški nauk s prižnice, pa tudi nastop Lukov ni bil doslej ljudstvu v pohujšanje. Pri zadnjih občinskih volitvah si je pa Luka vtepel v glavo, da hoče postati „samostojen“ in da se hoče otresti škofjeloškega klerikalizma. Ker je, kakor sam pravi, zato tudi prosil Boga, da bi bil obvarovan klerikalizma, je bil uslišan. Našel je jako imeniten povod za ta svoj preskok, hotel je namreč občane obvarovati brezpotrebne plačila za domačega mežnarja. Začel je snovati stranko proti svojemu župniku in je postal silno napreden, še bolj kot vsi prvaki „Narodovega“ uredništva. „Narodovci“ samo „farjem“ ne privoščijo plačila, Luka se je pa spravil tudi nad mežnarja, ki je hotel požreti s svojo mastno plačo nesrečne zminske občane, in sicer vse z Bodovljani vred, ki so se itak temu zmaju prostovoljno postavili pred zobe.

Zdaj je pa nastopila za Luko Dagarina nova doba. Dvomiti je začel, če je krščanska vera, katero brat uči, še prava. Nastal je boj. Ni hotel postati nevernik. Prisegel je pred vesoljnim liberalnim svetom s svojim podpisom v „Slovenskem Narodu“ tole prisego: „Jaz sem bil, sem in bom ostal do zadnjega vzdihljaja kristjan tako gotovo, kakor mi bog pomaga!“ Ali v istem hipu se je tudi izdal, da je bil v turški šoli in da so mu vseč Mohamedovi nauki, ki se prav nič ne strinjajo z nauki Kristovimi. In tak krivo-verski nauk je razglasil novi prerok Luka dne 21. t. m. v „Slov. Narodu“ s temi besedami: „Izgovem pa, da če se dva ljubita in če iz tega

nastane zarod, da dejanje samo na sebi ni greh, ampak nastane pač lahko pozneje s tem, da se zarod zanemarja.“ Tako uči župan v Zmincu. Kristus pa ni učil tega, ampak ravno nasprotno je trdil, da je dejanje nečistosti samonasebi greh. Luka Dagarin hoče prekositi še Mohameda. Ko razlaga moralo iz turških haremov, uči še več prostosti v ljubezni, kot turški derviši.

Kristjan pa hoče ostati Luka do zadnjega zdihljaja. „Pes naj se zahvali za tako krščanstvo!“ s temi besedami konča Luka Dagarin v „Narodu“ svoj članek. Mi pa končamo tako: In tako zmešnjavo ima Zminec za župana!

Državni zbor.

Kri za! Ko je zbornica po večtedenski debati o draginskem vprašanju spravila vse nujne tozadevne predloge v odsek, bi človek sedaj pričakoval, da bo šla lokomobila lepo naprej. Toda komaj so se kolese nekoliko premaknili, pa se je zopet vsa stvar ustavila. Ustavilo je delo italijansko vseučiliško vprašanje. To je tisto staro vprašanje, ki je enkrat z ornico razgnalo. Letos se je vsa stvar zasukala tako, da so tiste stranke, ki so bile prej za, glasovale proti. Zelo nasprotni so bili zlasti nemški naprednjaki. Vendar je šla stvar toliko daleč, da so odrinili to oviro v odsek. Strojevodja baron Gautsch se je pa prepričal, da tako ne more več naprej. Brez večine ne more vladati. Nemške liberalne stranke niso zanesljive. Zato je začel poizkušati kovati zanesljivo večino. Stopil je v dogovor s Čehi in jim ponudil dva ministra v kabinetu Čehi so

Jaka ravno pri dobri volji in v razpoloženju. Počasi in v visokem glasu mu teče govorica, ko pripoveduje svoje življenje, polno zanimivosti in trpljenja, pomešanega z zdravim pristnim ljudskim humorjem.

„Ja, ja, gospod, takole je bilo, ko sem bil mlad. Pri nas smo imeli moža v naši bajti, poleg hiše, mizarja Tolminca Matijo, ki je imel polno glavo samih strahov. Nekoč je bilo, spominjam se še prav dobro, ko je iztaknil v Kožarci, jami nad Štengami, ostanke človeških kosti, med njimi prav dobro ohranjeno človeško lobanjo. Zamislil se je, da bi bila prav dobro uporabna za barvo in prinesel jo je domov ter jo nalil z oljnato barvo. Ponoči pa se okoli polnoči naenkrat vrata odpro in Matiji se je zazdelo, da stoji nekdo poleg njega. Ukreše ogenj, prižge — nikogar ni. Ustane in gre zapirat vrata, ali bržko ugasne luč, se vrata zopet odpro in iznova ima Matija občutek, da stoji nekdo ob postelji. In sedaj se spomni človeške črepinje. Groza in strah sta se ga lotila. Celo noč v trepetu in strahu pričakuje, brez spanja, kaj bo iz tega. — Drugi dan zjutraj je bila črepinja seveda zopet tam, kjer jo je dobil. Ta Matija jo je tudi „pogruntal“ takrat, ko je umrl stari Bajder, Bog mu daj vse dobro na tem in na onem svetu, da se bo še isti večer, ko je mož ležal že v grobu, pogovarjal z njim, ker mu je preveč dolgčas po njem. Možek se je napil špirta in šel pozno na pokopališče. O vsem tem pa jaz takrat nisem vedel še ničesar. Ravno takrat sem se jaz ženil na Podjelah, pri tehle

PODLISTEK.

Fr. Ks. Steržaj:

Moj Koprivnik in drugo.

Gorske slike.

Dalje.

Ko se spomladi in jeseni oglase raznobarni živinski zvonci, globoki in visoki, tanki in debeli, ter se vmes začuje vrisk mladega pastirja ali pastarice in se razlegaje pomeša med vsakdanje življenje, tedaj se starček nehoté spomni svoje mladosti in njenih različnih veselih ter žalostnih spremljevalcev. Pa mu postane toplo okoli srca in mu domišljija zaigra pred očmi vso ono lepoto, zadovoljnost, dá, recimo, prešerno mladostno pesem, ki je ni samo poslušal in ogle doval, ampak tudi užival. In zahrepeni za njimi — s praznim upom. Minula so, ni jih več! Le tedaj otrne utrujena roka biserno solzico izpod upalnih trepalnic. Je to li čudo?

Ne boš dejal samprasebi in s tvojim srcem bo poletela tvoja domišljija v naše gore, med naše ljudi, med njihovo življenje, pa boš dejal: „Dobro, srečno in kolikortoliko zadovoljno ljudstvo, Bog te živi!“

Pa začniva sedaj! — Ti sédi in beri, pa pojdi v duhu z menoj — oglej si moje ljudi vsaj nekoliko in ž njim vred čuvstvuj! Vmes pa si misli po znani, v Bohinju vdomačeni pesmi:

„Kdo rojen prihodnjih,
bo meni verjel,
da v letih neročinih
okrogle sem pel?“

Ravno posebno okroglih ne bom zlagal, ker jih ne znam. Pač pa te bom spremljal med naše ljudi in jih pokazal take, kakor žve. Dobri in prijazni, nepremišljeni in poredni — docela hudobni pa nikdar. Pojdiva na pot! Moj nahrbtnik je pripravljen, leskova palica tudi, moja zvesta spremljevalka. — Brate, na pot na moj Koprivnik!

Predno začenjam opisovanje naših ljudi in njihovih običajev, mislim, da ne bo prav nič napakega, če se spomnim naših zgodovinarjev. In zakaj? — I, no! Vsak, ki ima le nekoliko zgodovinske žilice v sebi, se bo gotovo čutil žaljenega, da v tako malih vrsticah ne oziraje se na zgodovinske podatke, številke i. t. d. obdelam vso koprivniško zgodovino. — No, temu v tolažbo bodi povedano, da nisem zgodovinar, ki bi brskal po zastarelih aktih kakega starega, zaprašenega župnega arhiva, ampak pripovednik, ki ima namen samo poslušati utripalje ljudskih src in jih po svoje predelane, opiljene in orobkane dati drugim, naj jih zopet po svoje sprejmejo in predeljujejo.

Toda — naprej za ciljem, ki ga ima moj spis. Nič ne bom dajal posebnega naslova, četudi začenjam novo poglavje! Naslov naj si zamisli vsakdo sam. Kar pričnem naj! —

Pred menoj stoji možiček, dolg in suh, kakor posušeno tepkovo drevo, majhnega, stisnjene obraza, živih oči in naperjenih obrvi, sivih las in brezzobih ust, ki neprestano stiskajo kratko cevko gorjuškega „fajfarja“. Nalahno mu igra nasmeh na ustnicah, znamenje, da je Martinčev

se posvetovali in so sprejeli ponudbo. V tem trenutku pa so zaropotali liberalni Nemci in izjavili, da stopijo takoj v opozicijo, ako stopita med ministre dva Čeha. Tako je stvar zastala. Ne gre ne naprej, ne nazaj. Vse ugiblje, kaj bo sedaj. Z Dunaja prihajajo poročila samo o krizi. Nekateri hočejo vedeti, da bo Gautsch odstopil in da pride na njegovo mesto Poljak Bilinski, ki je bil prej finančni minister. Gotovega se sedaj ne dá nič reči. Gotovo je samo eno, da leži na Dunaju velik bolnik, to je naš parlament. Kdo bo tisti srečni zdravnik, ki ga bo ozdravil, je pa vprašanje.

Vladna izjava glede laško-turške vojne. V torek je odgovarjal Gautsch na razne tozadevne interpelacije ter dejal: Avstrijska vlada se je z diferencami med Italijo in Turčijo že dolgo časa pečala in so jo napotile, da se je tako v Rimu kakor Carigradu prizadevala, da bi se razmerje med obema državama kaj ne skalilo. O svoji nameravani akciji Italija svojih zaveznic, Avstrije in Nemčije, ni obvestila, kar je baron Gautsch utemeljil s tem, da je Italija imela prijateljske ozire do svojih zaveznic. Tudi potem, ko je izbruhnila vojska, se je avstrijska vlada prizadevala, da najde podlago za to, da se konflikt poravnava, vendar to dosedaj ni imelo nobenega uspeha. Kar se tiče varstva avstrijskih interesov v tej vojski, je samoposebi umevno, da mora Avstrija spričo svojih velikih interesov v Jadranskem morju in sosednjih balkanskih državah polagati največjo pozornost na to, da ostane vojno pozorišče omejeno. Avstrijska vlada je zato takoj izpočetka energično in resno to svoje stališče povdarila. Italijanska vlada je tudi precej avstro-ogrsko vlado obvestila, da se bo ogibala vsega, kar bi moglo imeti kake posledice z ozirom na status quo na Balkanu in da bo zlasti opustila vsako akcijo v Jadranskem in Jonskem morju. Mi nimamo nobenega povoda, da ne bi tega lojalno upoštevali.

Proračunska razprava se je pričela v četrtek. Trajala bo dolgo časa. Medtem bo vlada poizkušala svojo srečo, da ustanovi zanesljivo večino.

Jugoslovanski poslanci nastopajo v zbornici in odsekah z jako temeljitimi in stvarnimi govori. Zanimivo je govoril posl. Hladnik v draginjskem odseku; veliko pozornost so vzbujali pri razpravi o laški visoki šoli govoril posl. Rybář in srečno je zastopal vprašanje o belokranjski železnici posl. Jarc. Kako pa bodo naši poslanci nastopali v zbornici v odločilnih trenutkih — ali z ali proti vladi — tega se pa danes še ne ve. Zaupajmo jim, da prav, kakor vedno.

Lični stonaki koledar za l. 1912 je izdala tvrdka Krajec nasledniki v Novem mestu. Dobiva se komad po 40 h v prodajalni Kat. tiskovnega društva v Ljubljani.

gorah, ki me mučijo dan zadnem. Pozno ponoči, bilo je ravno okoli polnoči, sem šel mimo cerkve. Tema kakor v tistem izvotljenem bukovem tršu nad Langusco. Videl sem le toliko, kar bi dotipal pred seboj. V zvoniku je udarilo ravno polnoči. Ura, že samanasebi stara in potrta, je ropotala kakor prazen voz po naši koprivniški poti. Groza se me je lotevala. Pritisnil sem klobuk na oči in stopal prav hitro mimo cerkve. Tedaj pa je na pokopališču nekaj zastokalo. Mraz me je izpreletel po vsem životu. Lasje so mi vstopili pokoncu in klobuk se mi je dvignil za ped visoko. — Kaj pa sedaj? — Rad bi bil skočil, pa se mi je zdelo, da sem ves odrevenel. Okorajšim se, pogledam čez zid. Sto vravog — na grobu Bajdrovem, ki so ga ravno zjutraj pokopali, se je nekaj premikalo in gibalo ter gomazelo. Zraven pa se je slišalo neko govorjenje in ječanje.

Udril sem jo proti domu tako naglo in s tako silo, da prav nič ne vem, kako sem prišel domov za peč. Samo zjutraj sem videl, da je odnehal prepereli zapah na vratih. — Od takrat, gospod, pa nisem šel nikoli več v Podjele ženit se. No, pa saj je prišel ta moj križ sam k nam, ki me je premotil, da sem si ga naložil, in ki me je spremljal ves čas in mi še sedaj ne da miru.

Jaka je potegnil „fajfur“ iz žepa, nabasal si ga iznova, pljunil in prižgal.

Ta „križ“, ki ga ima še sedaj, prizadel mu je še marsikako britko uro, a o tem v drugo.

Dalje prih.

Gospodarski del.

Motorji in kmetijski stroji.

Župan v Št. Vidu nad Ljubljano, g. Anton Belec, je priobčil lansko leto v „Narodnem gospodarju“ jako zanimiv članek o tem, kako je oskrbovati bencinske motorje in kmetijske stroje. Ker se naši gospodarji čimdalje bolj poslužujejo kmetijskih strojev in imamo že mnogo zadržug, katere imajo motorje, se nam ne zdi odveč, ako podamo tu glavne misli iz gori omenjenega članka.

Uporaba bencinskih motorjev pri kmetijskem gospodarstvu na Kranjskem je vedno večja. Pri kupili so se posebno v tistih krajih, kjer so poprej rabili vlačila (gepeljne) in z njimi mučili živino. Za naše kraje so najbolj pripravi bencinski motorji na štiri kolesa in s 4 do 7 konjskimi močmi, ker so dovolj močni, da gonijo druge kmetijske stroje, kakor n. pr. mlatilnice, slamoreznice, žage za drva i. t. d. Tak motor s 4 konjskimi silami porabi na uro za 30 do 40 vinarjev bencina. Vendar je pa priporočljivo, nabaviti si motor z nekaj več nego 4 konjskimi silami. Bencinski motor s 4 konjskimi silami bi v začetku, ko je nov, tudi zadostoval, ali motor bi delal z vso svojo močjo in bi se vsled tega prekmalu obrabil.

Oskrbovanje bencinskega motorja je prav priprosto in enostavno. Navaden kmečki fant se v enem ali dveh dneh priuči zlahka motor spraviti v tek in ga oskrbovati pri delu. Vendar je pa treba velike previdnosti in pazljivosti, da se vrši vse v redu in natančno. Zlasti je treba paziti, da so pravilno prirejeni vsi tisti premikajoči se deli stroja, ki bencin odpirajo in užigajo.

Električna užigalnica se pričetkom v mrazu nerada vžiga in to vzame kaki nevešči osebi, ki si ne zna pomagati, dostikrat po celo uro časa, predno spravi motor v tek. Prav je, ako se ta vžigalna naprava v zimskem času po dokončanem delu vzame od motorja in dene čez noč na peč, da je zjutraj, ko se prične delati, gorka in suha. Potem ne dela nobenih ovir in hitro vžiga električne iskre. Ako se pa ta naprava pusti čez noč zunaj pri motorju na mrazu, treba jo je zjutraj pogreti bodisi s kakim plamenom ali pa, ako se vzame proč, na ognju. Kdor to napravo nerad jemlje od motorja, vlije lahko vročega kropa v posodo, ki je odločena za hlajenje cilindra, in s tem se ta naprava toliko segreje, da more vžigati. Glavni vzrok, da v mrazu takoj ne vžiga, je ta, ker se železo v mrazu orosi in ta rosa zmrzne, vsled zmrzline ali vsled mokrote pa naprava ne more delati isker prej, dokler se mokrota dobro ne posuši, a motor ne more prej delovati, dokler iskre pravilno ne vžigajo bencina.

Voda se mora iz bencinskega motorja po zimi izpustiti, ko neha motor delati, ker je nevarno, da voda v motorju zmrzne in zmrzlina razžene posamezne predale in cevi. Na to je treba torej ob zimskem času prav strogo paziti, sicer se zna vsled zmrzline napraviti pri motorju velika škoda.

Dobro in čisto olje za mazilo je pri motorju in pri strojih neobhodno potrebno. Olje za mazilo pa mora biti dveh vrst. Za tečaje, kjer se hitro vrti, je uporabljati tanko tekoče strojno olje, da se mora mazati na tečajih skozi majhne luknjice. Olje pa, s katerim se mažejo cilindri mora biti gosto in debelo tekoče. Pri naročilu, naj se zato vedno pristavi, za kaj se bo olje rabilo.

Dalje prih.

Letina je bila letos na Ruskem, v Rumuniji in v Severni Ameriki slabša kot lani, na Ogrskem pa boljša. V Avstriji je suša napravila škodo, ki se bo pri živinoreji šele na pomlad prav pokazala. Že zdaj ljudje prodajajo nepitane prašiče, spomladi bo šla pa tudi izstradana goveja živina iz hleva, ako vlada ne bo dovolila podpore za močna krmila. Dvomljivo je, če bo mogla vlada kaj prida storiti, ker je suša segla predaleč. Če ni blaga, narašča njegova draginja. V Pragi stane 1 kg sladkorja na drobno 98 vin., 1 liter mleka pa stane 64 vin., ker je na Češkem zlasti pesa vsled suše slabo obrodila.

Slovenske občine in gospodarska društva — spominjajte se v svojih proračunih „Slovenske Straže“!

Italijanske-turška vojska. Turki so razglasili „sveto vojsko“ in zato so tudi Arabci prišli za orožje. Arabski jezdeci so napadli Lahe pred Tripolisom in potem tudi mesto. Domačini so jim pomagali. Arabci so bili odbiti in 21 vjetnikov je bilo obsojenih na smrt. Lahi so proglasili v mestu obsedno stanje. Imeli so v zadnjih bojih Lahi v Tripolitani 300 mrtvih in več tisoč ranjenih. S še večimi izgubami so pa Lahi vzeli mesto Bengasijo. Sedaj nameravajo Lahi prepegljati v Afriko še 30.000 vojakov. V Carigradu se namerava odpraviti od vlade Mladoturke in odstaviti sultana.

Na Portugalskem so se revolucionarji med seboj sprli. Radikalni revolucionarji so napadli prejšnjega republikanskega ministra Almeida in ga pretepli. Šele došla kavalerija je mogla napraviti red. Chagas hoče odstopiti, kar bi pomenilo velik udarec za republiko.

Revolucija na Kitajskem Revolucionarji so zmagali v Hankavu, Ičangu in Čangši. Cesarske čete se umikajo. Vrhovni poveljnik cesarskih Juvansikaj je odložil poveljništvo, češ, da je bolan na nogi. Revolucionarji gredo proti Pekingu, kjer imajo svoje pristaše. Radi bi uvedli republiko. Tujcev še ne more.

DOPISI.

Is škofjeloške okolice. Gorelo je pri Zaplazarju na sv. Petra hribu, občina Zminec. Bajta je vsa zgorela. Zgorelo je tudi nekaj denarja, gostaču Bonče pa hranilna knjižica. Ogenj je nastal, ko gospodarja ni bilo doma. Pravijo, da je zanesla mačka iskre v seno. — Živinorejska zadruga za Zminec in Škofjo Loko s sedežem v Bodovljah obeta lepo prihodnost. Kaže se vedno več zanimanja in upati je, da se ji pridružijo vsi zavedni gospodarji. Kateri kraj je pa tudi bolj ugoden za živinorejo, kakor loška okolica. V kratkem dobi zadruga lepega bika. Snuje se novo društvo, kateremu naloga bo z vsemi sredstvi nastopiti proti žganju. Ker je žganjarstvo tako razširjeno, je tako društvo pač na mestu. Sedež društva bo, kakor se čuje, pri Marjančnici v Puštalu in za načelnika se misli izvoliti župana Dagarina, hudega nasprotnika žga-ju, kakor je povzeti po njegovem dopisu v „Narodu“. Le to ne gre nekaterim trgovcem v glavo, kako se ujema z bojem proti žganju, da je dal Luka pred obč. volitvijo trikrat javno oklicati, naj se oni, ki hočejo žganje kuhati, pri njem oglasijo, da jim on vse potrebno preskrbi.

Koroška Bels. Zadnje nedeljo je imela skupina Jugoslovanske strokovne zveze shod na Javorniku pri Vodičarju. Predavatelj Fr. Trseglav je razkrinkal hinavščino socialne demokracije glede draginje, vojske, narodnosti in vere ter je prešel na karte in na načrt glede novega zakona o kartelih, ki naj se ozira tudi na želje delavstva. Shod je bil dobro obiskan. — V kratkem bodo občinske volitve. Kdo bo zmagal? Socialni demokratje so že uganili. Prvi in drugi razred dobe liberalci s pomočjo socialnih demokratov, tretji razred pa socialni demokratje s pomočjo liberalcev. Lepa družba! Ali pa ni račun narejen prehitro? Ali bodo volilci zadovoljni s takim odбором? Volilci, dokažite, da ne marate ne socialnih demokratov in ne njihovih zaveznikov liberalcev, da bi vam gospodarili v občini. Oddajte svoje glasove le za može, ki vam jih bo priporočila Slov. ljudska stranka!

Is mošenjske občine. Gostilničar Pezdich na Posavcu je včasih rad vabil romarje, ki hodijo na Brezje, v svojo gostilno. Sedaj ima drugih skrbi preveč. Pred občinskimi volitvami je zbiral „samostojne“ vojščake za šnops okoli sebe, zdaj pa agitira za „Slov. Dom“, katerega pišejo za samostojne kmete ljubljanski škrici, in ima še druge težave. Volitve so bile dobra šola in so ljudem oči odprle, kaj je ta samostojnost. Tu ni veljalo načelo: „kmet za kmeta“, ampak: gostilničar za gostilničarja! Ti so se pač močno podpirali, ker je bil vsak zase premalo samostojen. Palovškemu oštrju Modru so rekli: Sam stoj! Pa ni sam stal. Lešanski Šporen je rekel župniku, da mu je tisti papir Miklavž prinesel na okno. Grom s Črničva je pokazal na volišču, da je že po Pezdichevo olikan. Gostilničar „Žabar“ se je sam bahal z obljubljeno pijačo, vsi skupaj pa, da bo naklada na pijačo takoj po volitvi „crnila“. Največjo naklado na pijačo pa delajo ljudem gostilničarji sami, od te tudi zdaj po volitvah za vinar ne odnehajo. Kako grdo laže gostilničarska stranka, se je pokazalo precej po volitvah. V „Narodu“ in v „Slov. Dom“ je sporočila, da je zmagala na celi črti liberalna stranka, da je županu Resmanu že „odklenkalo“ in da je padel tudi župnik. Pa vse vkup ni res! Res je pa, da je Florijan Pohar hinavsko delal, ko je prej predlagal naklado, potem pa ravno to naklado izrabljal za agitacijo na korist gostilničarjev. Miševček noče nič o tem slišati, da bi se odpravila „krivična naklada“, še manj pa Ankerst, ki ima za ženo Pezdichevo hčer. O gostilničarjih protinakladarjih na Brezjah še ne govorimo.

Is Tršiča. Društvo sv. Jožefa priredi v nedeljo 29. t. m. veselico s petjem in igro „Mlinar in njegova hči“. Pričetek ob pol 8. uri zvečer.

Vstopnice se prodajajo v trgovini g. Petra Gregorčica, zvečer pri blagajni. — V društvu se vrše vsak tork predavanja, in sicer ob 8. zvečer. Dosedaj so bila že štiri. Zadnji tork je predaval g. župnik o pogumu, ki ga mora katoliški mož pokazati vselej, kadar ga kliče dolžnost. Prihodnji tork odpade predavanje z ozirom na sledeči praznik. — Dan občinskih volitev še sedaj ni razpisan, dasi bi bil že skrajni čas. Nekateri govorijo, da se kar ne morejo ločiti od občinskih stolcev.

Iz občine Ribno pri Bledu. Živimo v dobri občinski volitve. Sicer smo volitve enkrat že imeli, pa smo izvolili premalo mož, zato nam je c. kr. dež vlada ukazala, da naj volimo še enkrat, in sicer naj s to novo volitvijo dopolnimo tisto, kar je ob prvi volitvi zmanjkalo: volimo naj po 2 odbornika in 1 namestnika v vsakem volilnem razredu. Pri prvi volitvi dne 11. julija je bila udeležba velika in to od ribenske in belanske strani. Izvoljenih je bilo 18 vrlih mož, ki so vsi odločni in neustrašeni somišljenki S. L. S. Zastopani so med izvoljenimi možmi vsi sloji, zastopane so vse vasi obširne občine. Zastopani so kmetje in kajzarji, obrtniki in železničarji. To je prav in pravično. Samostojni kandidati, ki so tako goreče hrepenele priti v odbor, so ostali „samostojni“, ker je vendar nesmisel, da bi ravno ribenska občina volila v odbor liberalce in „Narodovce“ sedaj, ko te vrste ljudi mečejo iz vseh javnih zastopov. Dopolnilna volitev bo v torek dne 31. t. m. Ljudje, ki niso nikdar zadovoljni, tudi niso zadovoljni z omenjenim odlokom c. kr. dež. vlade, ki je za vsakega mislečega človeka v smislu postave končnovečeren, in kličejo sedaj na pomoč celo ministrstvo, poučeni od znane napredne luči v ribenski občini, katera luč pa rada sveti le na skrivnem, recimo za hrbtnom. Že februarja l. l. se je znani naprednjak v „Slov. Narodu“ pritoževal, zakaj se v ribenski občini volitve zavlačujejo, a sedaj, ko bi vsi dobri ljudje radi imeli že zopet red in mir, pa ti krpica pritožbo na pritožbo, da se vsa stvar vleče na dolgo in široko; pa naj le vlečejo do sodnega dne, v odbor ne pridejo nikoli. Enkrat smo volili v odbor liberalca, pa kako nas je zastopal? Predno je začel novi odbor dobro poslovati, se je mož prestrašil, pobral šila in kopita ter odložil odborniško čast. Ta dogodek imamo še v živem spominu, zato bomo tudi volili tako in tiste, ki bodo vstrajali pri delu za korist in čast ribenske občine. Volili bomo s prepričanjem, veselo in svobodno; ne bojimo se nikogar, ki bi morda hotel pritisniti na nas, ker vemo, da živimo volilno svobodno in da tistega, ki bi jo upal kratiti, lahko zadene dobrota, da dobi pri gosposki „prosto stanovanje“, kjer bo lahko prebival, kaj je volilna svoboda.

Iz Bleda. Bojeviti županov sin je v nedeljo zabodel v roko Alojzija Udirja, po domače Jančovega. Tudi po glavi jih je dobil Lojze toliko, da jih bo pomnil celo življenje. Oče župan, slovenski liberalci zadnji čas hvalijo fantovske pretepe kot znamenje junaštva; ali tudi Vam tekne taka liberalna košta?

17 50—88

Dama

ki hoče pospeševati kožno nego, ki hoče izgubiti pege, ter doseči nežno mehko obo in bel teint, se umiva le z

Steckenpferd lilijino mlečno milo
(manka Steckenpferd)

tvrdke Bergmann & Co., Tesin ob Lab. Komad po 80 v se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah s parfomom t. t. d.

Novičar.

P. v. dopisnikom in naročnikom naznanjamo da bo odslej „Gorenjec“ izhajal v soboto dopoldne ob enajstih. Gg. dopisnike prosimo, da nam pošljejo točna in kratka poročila, in to brez odlašanja, da ne pridejo prepozno. Uredništvo.

Oženil se je gospod Rafael Ogrin, uradnik c. kr. državnih železnic v Kranju, z gospico Štefanijo Pávločič v Ljubljani in gospod knjigovodja Josip Cvar se je poročil z gospico Viktorijo Skremov v Kranju.

Od državne šolnice. Dr. Mihael Jevšek v Kranju je imenovan za aspiranta.

Predavanje v „Ljudskem Domu“ v Kranju, katero je imel dne 26. t. m. g. inženir V. Remec iz Ljubljane o izrabljanju vodne sile pri nas in drugod, je bilo prav poučno. Besede: težnost, konjska sila, turbine, dinamo stroj i. t. d., čitamo večkrat, a malo jih prav pojmi, kaj je to. Govornik je to pojasnil z besedo in slikami. Strokovnjaški je razložil, kako in za kaj se dandanes porablja elektrika, ko izdeluje karborundum, grafit, aluminij, kalcij karbid, ko umetno proizvaja gnojila ter soliter celo iz zrakovega dušika. G. Remec je preštudiral kot inženir v Ameriki velikanske naprave te vrste ob Niagari. Ondi deluje na sto tisoč konjskih sil. Razložil je tudi pomen elektrike za promet in za nove vire dohodkov v naših krajih.

† **Dr. Josip Vošnjak.** Na pokopališču pri Sv. Venčesu v Slovenski Bistrici na Štajerskem so dne 24. t. m. pokopali dr. Josipa Vošnjaka, ki

je umrl v 77. letu starosti. Pokojnik je res iskreno ljubil svoj narod in je zanj delal do zadnjega izdih. Svoje delovanje in dogodke iz časa prubujenja slovenskega naroda je zanimivo popisal v knjigi „Spomini“, katero je izdala „Slovenska Matica“. Čustva svojega narodnega prepričanja je ovekovečil v mnogih narodnih igrah in v delu za narodna društva. Dosegel je čast državnega in deželnega poslanca in deželnega odbornika. Po političnem mišljenju je bil prijatelj Jurčičev in pa ustanovnik „Slov. Naroda“. Na stara leta mu je bilo strankarstvo zoprno, želel je miru in sloge in je večkrat obsojal svojo stranko, ki je preveč zabredla v napredno strujo.

Duževna oporoka dr. Josipa Vošnjaka. Dan pred svojo smrtjo je zapisal dr. Vošnjak v svoj dnevnik tele besede: „O večni Bog, bodi milostljiv duši moji! Ne sodi je preostro! Blagoslovi moj ubogi slovenski narod, da bo združen z drugimi Slovani doseglj vzvišeni cilj, ki si mu ga v svoji neskončni modrosti določil v zgodovini človeštva!“

Nemškutarja v beli Ljubljani. Deželnosodni predsednik Elsner je izdal tajni ukaz, da ljubljanski sodni uradniki, če so v službi, tudi med seboj ne smejo drugače govoriti, kakor v uradnem, to je v nemškem jeziku. Ker je ta ukaz krivičen in za Slovence zelo žaljiven, ima ljubljanski poslanec dr. Ravnihar prav, da se je oglašil v državnem zboru zaradi tega z dvema interpelacijama. Ali je pa to prav, da se poslanec Ravnihar na Dunaju noče pridružiti Jugoslovanom, v Ljubljani pa tarna, da ga Jugoslovani ne podpirajo? Vsi naši poslanci so se dolžni zavzeti in se bojujejo za pravice slovenskega naroda in jezika. Preveč je pa, če se zahteva, da bi se 30 poslancev klanjalo enemu, ki hodi svoja pota, ter hodilo ponižno prašat, kdaj ga trebih boli. Vrh tega pa še v „Narod“ z Dunaja poroča, da je Jugoslovanski klub zavozil, da je tako izoliran, kakor še nikoli. In kdo je res izoliran? Beli vrabec, ki sme še sedeti na repu češkega leva. Pri teh razmerah so nemškutarji v Ljubljani lahko židane volje.

V „Narodnem domu“ v Ljubljani ima največkrat svoje shode rdeča internacionala. S tečkim srcem in žalostnim očesom gledajo možje svete, absolutne narodnosti, ki so z narodno samozvestjo in požrtvovalnostjo pomagali zgraditi „Narodni dom“, kakó se ga sedaj lasti in svoje protinarodne nauke v njem razširja stranka, ki ima čutilo narodnosti prav spodaj. Fa že mora tako biti, kajti naprednost ali nevera je nekdanji narodni stranki nad narodnostjo. Stranka bi se morala imenovati napredno-narodna, ne pa narodno-napredna, ker se narodnost vedno bolj umika nazaj, naprednost pa tišči naprej, kar jasno dokazujejo vsa njena glasila.

Priznanje dr. Šušteršiču. „Res sedi po raznih ministrstvih mnogo uradnikov preveč“ — je rekel dr. Triller na javnem shodu v Ljubljani in govoru je sledilo živahno dolgotrajno odobravanje naprednjakov. Kdo bi mislil, da se bo od te strani priznalo, da je res, kar je govoril dr. Šušteršič v državnem zboru!

Deželnozbornske volitve v Ljubljani. „Slov. ljudska stranka“ je postavila za kandidata mizarkega mojstra in posestnika Antona Rojino, napredna stranka tržnega nadzornika Adolfa Ribnikarja, nemška stranka odvetnika dr. Eggerja in socijalno demokratska stranka Etbina Kristana. Mogoče je, da pride do ožje volitve med kandidatom prvih dveh strank. V tem slučaju računajo liberalci takó, da bodo Nemci oddali glasove Rojini, socijalni demokrati pa Ribnikarju. Na shodu dne 22. t. m. se je Ribnikar jezil nad Nemci, ker čuti, da njega ne marajo. To ga je spravilo v neprijetni položaj, da se je dotaknil odprtih ran svoje stranke. Hudoval se je namreč po pravici nad tem, da imajo nemški veleposestniki v deželnem zboru preveč zasopnikov, pozabil je pa omeniti, kakšno glorio je gnil „Slov. Narod“ leta in leta zaradi teh vse časti vrednih veleposestnikov. Celo barona Schwegla je Ribnikar postavil v „pregnusno poglavje“, pa je zopet pozabil dostaviti, da je dr. Tavčar izdal parolo: „Rajši s Schweglem, kakor z Mahničem!“ in da se je po tej paroli v „Narodu“ koncentriralo celih 12 let. — Za Ribnikarjem je nastopil dr. Karol Triller, ki je prinesel pozdrave vodstva narodno-napredne stranke in njenega predsednika dr. Tavčarja. — Brr! Prizor za bogove!

Napredok v industriji. Gg. Marenčič in Windischer sta prevzela od gospe Kocmut tovarno kandičtov. Tovarno sta na Sodarjevi pristani v Kranju nanovo in vsem modernim zahtevam primerno uredila. Izdelki te nove prve jugoslovanske tovarne se bodo lahko kosali z vsemi tujimi povečani židovskimi izdelki. Slovenci, podpirajte domačo industrijo, ki vam bo za enako ceno postregla z mnogo boljšimi izdelki. — Več v inšertnem delu.

Cepjenje šol. Dne 31. t. m. bo cepil g. dr. Globočnik iz Kranja ob dveh popoldne v Naklem in 4. novembra ob poltrh popoldne v Zg. Besnici kôze. V teh dveh vaseh se poleti ni cepilo kôz, ker je vladala tam pri otrocih kužna bolezen.

Iz Trsta. Krajni šolski svet je sklenil vložiti prošnjo na deželni šolski svet, da bi se štiri-razredna ljudska šola razširila v osemrazredno.

Shod rudečkarjev v Škofji Loki se je vršil v gostilni Alojzija Jakliča št. 13. Tu imajo rudečkarji svoje taborišče. O prihodu „sokolov“ je oštr izobesil zastavo na čast liberalizmu, zdaj pa sprejema socije v svoje zavetje! To je značaj! Učeležba je bila pičila, še 20 glav ni bilo. Med loškimi rudečkarji se odlikuje posebno zidar Zlatoper, ki jo je pa že pobrisal v Leoben in klavnični paznik Hafner. Tudi notarjev pisar Sadar je bil na shodu. V Loki še niso ugodna tla za rudečkarje!

Minka Govečkarjeva iz Ljubljane dopisuje v glasilo svobodomiselnih Slovencev v Ameriki. Ta okus je ruski.

Domžale. V torek zvečer je tu vlak zadel v mlinarski voz Nastrana s Holmca. Konji so se odtrgali, voz se je zdrobil in žito se je raztreslo po tleh.

Oče Moškon z Brezij ponižno na lastne stroške polaga javno vprašanje: Na čigave stroške so tukajšnji izletniki popotovali v postojinsko jamo?

V Bohinjki železniki predor je vdrta voda z veliko silo in poplavlja progo, da se ni videlo tirov.

* * *

Državna obrtna šola v Ljubljani se otvori dne 6. novembra in bo obsegala delovodsko šolo za mehanično-tehnične obrti, stavbinsko obrtno šolo, šolo za mizarstvo in podobarstvo, žensko obrtno šolo i. t. d.

Zopet nesreča na Laškem. V Traboneli, rudniku za žveplo, se je vnelo skladišče. Zadušilo se je 44 delavcev.

Komet Brook, ki ima precej dolg rep, se vidi proti jutru na severno-vzhodnem nebu.

Kardinala prijatelj mladine. Dunajski in krakovski kardinal, ki sta letos umrla, sta zapustila svoje premoženje ondotnima deškima semeniščema.

Slovenci na Ruskom. Zadnji čas se je v Petrogradu, Ribniku in Kazanu nasililo več Slovencev, ki so nadzorniki delavcev. Slovenščina jim je toliko pomagala, da so se naglo naučili govoriti po ruski.

DRUŠTVA.

Društvo „Kranj“ v Kranju priredi v nedeljo, dne 29. t. m. ob pol 8. uri zvečer žaloigro „Mlinar in njegova hči“. Igra je dobro naštudirana ter bo v vsakem oziru zadovoljila občinstvo. Krasne kulise bodo efekt še povečale.

Kmečka zveza za kranjski okraj priredi v ponedeljek 6. novembra ob 1. uri v „Ljudskem domu“ mesečno predavanje z gospodarskim razgovorom. Možje, pridite v obilnem številu!

Skupina jugoslov. strokovne zveze priredi v nedeljo, 29. t. m. popoldne ob treh v stari šoli v Šmartnem pri Kranju svoje predavanje. Člani so nujno povabljeni

Najnovejše vesti.

Volitve v Kamniku. V I. in II. razredu zmagali kandidati S. L. S. V III. razredu štejejo glasove. Slava zavednim volilcem!

* * *

Najnovejše vesti. Italijanski ministrski predsednik Giolitti je postal v „Neue Freie Presse“ pismo, s katerim obžaluje, da kaže avstrijsko časopisje nezaupnost do Italije, ko sta vendar vladila tako prijateljski. Iz Gorice se pa poroča, da hodijo laški vojaki civilno oblečeni čez mejo kukat in da se prav pridno učijo slovenščine, ker imajo Slovence tako radi. — Število Slovencev v Gorici se je od lanskega leta pomnožilo, kakor je dokazala štetev, za 3200 duš. — Nemška narodna zveza v državni zbornici nastopa proti Gautschu zaradi čeških zahtev. Čehi hočejo imeti dva ministra in dva sekcijna načelnika ter ravnopravnost z Nemci pri sodiščih. To je pravično. Ravnopravnosti pa Nemci ne poznajo, ampak hočejo imeti tudi med Čehi „unabhängige deutsche Richter“. Baron Gautsch je imel včeraj imeniten govor. Rekel je, da so zelo izobraženi Čehi vladati potrebni, če hoče iti delo naprej, in da ima v Avstriji vsak narod pravico, sodelovati pri vladi in pri upravi države. Ošibal je Gautsch tiste uradnike in železničarje, ki hočejo izsiliti velike plače. V tem mu je pritrjeval po anec Steinwender.

V Tripolisu je vojno sodišče dalo usmrtiti 240 oseb. Včeraj je bil v mestu hud boj. Turki imajo tisoč mrtvih in veliko ranjenih. Lahov je padlo nad sto.

V Hankavu je bil ustaš Liucanheng proglašen za predsednika kitajski republiki. Uporniki so vzeli mesto Cengin. Vojaki so se pridružili upornikom.

Dr. Krek je sinoči v odseku govoril o načrtu kartelne zakona. Prihodnja seja bo v torek.

Ustreljeni divji zajci

se dobijo vsak dan pri

18 4-2

Josip Fuso, stavbeniku v Kranju.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavica K 8.000.000 K.

Štritarjeva ulica štev. 2

Rezervni fond K 800.000.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici

49 52-43

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun
ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

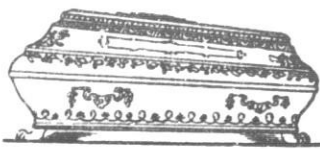
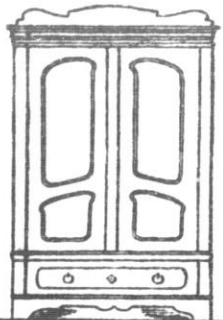
Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po državnem kurzu.

Ceno češko posteljno perje!

5 kg novega oskubenega 9 K 60 vin.,
boljše K 12—, belo, mehko oskub-
ljeno K 18— do K 24—, snežnobelo,
oskubljeno K 30— do K 36—. Pošilja franco po po-
vzetju. Zamenja se in vzame nazaj, če se povrnejo
poštni stroški. 17 12-2

Benedikt Sachsel, Lobes 371 pri Plznju, Češko.

France: No,
prijatelj, kdo pa Ti
je pa umrl, ko
pelješ tako lepo
krsto?

Tine: Ej, France,
brat mi je umrl in
koliko potov sem

imel, predno sem dobil krsto, ker nisem vedel, da se do-
bivajo najlepše in najcenejše mrtvaške krste edino le
pri lastniku

oblastveno koncesijoniranega po-
grebnega zavoda za Kranj in okolico

Anton Drukarju

mizarju v Kranju štev. 56,

na vogalu ulice, kjer se gre po stopnicah proti kolodvoru.

Več, France, tam je res velika zaloga mrtvaških krst, od
najbolj priproste lesene do najlincejše kovinaste (cinaste)
od sedem kron naprej, in sicer dobiš že kar izgotovljeno
in okrašeno, tako da jo lahko takoj naložiš in odpelješ.
Razen tega dobiš ondi veliko izbero mrtvaških prtov,
blazin, čevljev, nogavic, otroških oblek, vencev, šopkov
i. t. d., sploh vseh predmetov, ki spadajo k pogrebu.

France: Ali se ondi dobiva tudi 25 52-1

hišna oprava

i. t. d., ker jo rabim, ko se oženim.

Tine: Tudi to dobiš tam, ker ima veliko zalogo po-
hištva, kakor stolov, miz, lomar, kostnov i. t. d. iz
trdega in mehkega lesa, nadalje modrocev iz žime in
morske trave i. t. d. Torej le z zaupanjem se potruji tja,
ker vem, da boš postrežen v Tvojo največjo zadovoljnost.

Peter Kobau

sedlar in tapetnik v Kranju
nasproti hotela „Nova pošta“

se priporoča slavnemu občinstvu za vsa v njegovo
stroko spadajoča dela, kakor tudi 20 48-36

vozove i. t. d.

Delo se izvršuje točno, trpežno, po solidnih cenah.

Velika izbira bele in črne žime
po jako znižani ceni, kakor tudi

morska trava.

Imam vedno veliko popolnoma izvršene
posteljne oprave
v zalogi od 30 K naprej.

Popolnoma varno in najbolje naložite svoj
denar v

Kmečki posojilnici v Ljubljani

(nasproti Figovca :: v lastni hiši :: Dunajska cesta).

Kmečka posojilnica v Ljubljani podpira kmeto-
valce in je pravi kmečki denarni zavod.

Vloge se obrestujejo po 4 1/2 %.

II V kmečki posojilnici je naloženo II
:: že nad 20 milijonov kron. :: II

Rezervni zaklad čez 400.000 kron.

Za varnost pa še neomejeno jamči nad 3000 članov.

Kmečka posojilnica je edin slovenski denarni zavod, ki je
6 vpeljal hišne nabiralnike vlog. 26-26

Kmečka posojilnica sprejema hranilne knjižice
drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Največja snažnost! 7 52-3

Točna postrežba!

Udobno, higijenski urejena

brivnica ::

V. Rozman :: KRANJ

Nahaja se nasproti

:: župne cerkve

v hiši št. 106

Prodaja najboljših sredstev za negovanje las, raznovrstnih
lasnih izdelkov, podložkov ter krepa

Tehnična pisarna in stavbno podjetje

INGENIEUR H. UHLÍŘ

276 52-46

Ljubljana, Resljeva cesta št. 26.

Strokovna izvršitev vseh vrst načrtov in proračunov, strokovni znanstveni izvidi, prevzeta zgradb.

Največje podjetje na Gorenjskem

MANUFAKTURE

KONFEKCIJE

GALANTERIJE

PRI

IVAN SAVNIKU v Kranju

Besenčan.

Moderno

volneno blago za ženske
obleke mtr od 1 K naprej
:: do najfinejšega. ::

Velika izbira
volnenih rut.

Moška

najlepša in najboljša pele-
rina samo
: devet kron :
ženske jopice (Ueber-
jacke) od šest kron
do najfinejše.

Velika

zaloga zelo lepih igrač za
MIKLAVŽA
Obenem se opozarja na popolnoma
:: novo vpeljano zalogo ::
galanterijskega blaga,
katero se prodaja po tovarniških cenah.

Na debelo in drobno!

Na debelo in drobno